

Sveriges lantbruksuniversitet
Rektor
Box 7070
750 07 Uppsala

Begäran om att återuppta utbildning på forskarnivå vid Sveriges lantbruksuniversitet

Anmälan

NN har anmält Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) för att han blev avvisad när han ville återuppta sin miljöekonomiska forskarutbildning som han antogs till 1980. I sin anmälan hänvisar han till den skriftväxling han har haft med universitetets representanter.

Av skriftväxlingen framgår att NN antogs 1980 till en tvärvetenskaplig forskarutbildning på SLU i ekologisk miljövärd/miljöekonomi. I ett brev till SLU i december 2013 uppgav han att utbildningen avbröts runt 1990 och han bad att få återuppta sina studier. Universitetets representanter hänvisade till övergångsbestämmelserna till SLU-förordningen och förklarade att NN inte längre var student vid SLU. Man förklarade vidare att det som i stället kunde vara aktuellt var att ansöka om ny antagning till studier på forskarnivå men att NNs forskning inte låg inom den forskning som man bedrev vid den aktuella institutionen och att institutionen inte kunde erbjuda handledning inom det aktuella området.

Utredning

SLU:s yttrande

Universitetskanslersämbetet har bitt SLU att förklara på vilka grunder NN har blivit nekad till att återuppta sin utbildning på forskarnivå.

SLU har uppgett följande. NN har sedan mycket lång tid på eget initiativ avslutat sina studier. Han har vare sig begärt eller beviljats studieuppehåll, vilket i vart fall inom grundutbildning leder till att man inte har rätt till studieplats. Redan detta förhållande att NN genom studieavbrott har upphört att studera torde innebära att SLU saknar skyldighet att återskapa den unika och individuella studiegång som fanns för honom för drygt 30 år sedan.

Därutöver menar SLU att övergångsreglerna till SFS 1993:221, punkten 9, är tillämpliga. Enligt de ursprungliga övergångsbestämmelserna anges att ”de som har påbörjat utbildning före den 1 juli 1993 har, även i de fall det inte är fråga om utbildning på linjer, rätt att få examen enligt äldre föreskrifter till utgången av år 1999.” Denna tidsgräns utsträcktes senare till och med den 30 september 2000 genom SFS 1999:990. Övergångsreglerna torde vara till för att, med ganska generösa tidsramar, låta studenter hinna med att avsluta sina studier, i detta fall inom ca 20 år. Någon rätt att få examen enligt nyare föreskrifter för det fall man inte har klarat av sina studier inom övergångsperioden anges inte.

SLU menar att om en rätt till examen upphör, upphör också rätten till studieresurser, då dessa knappast längre fyller någon funktion. Den tidigare studenten är inte längre att betrakta som student i högskoleförordningens mening och är således hänvisad till att söka ny antagning för att bedriva nya studier. Utan en sådan tolkning torde övergångsreglerna sakna relevans.

NNs svar

NN har anfört bl.a. följande. Han har under hela sitt yrkesverksamma liv fortsatt att fördjupa sina kunskaper genom diverse högskolekurser och genom att systematiskt utveckla sina teorier. Han har alltså inte avslutat sina studier. För övrigt finner han det stötande att representanter för SLU helt bortser från vad han med sina erfarenheter, idéer och kunskaper kan vara till för nytta för forskningen för SLU och för samhället.

Till sitt svar har NN bifogat en förteckning över sina utbildningsmeriter.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Som tillsynsmyndighet granskar Universitetskanslersämbetet om lärosätena följer gällande bestämmelser. Ämbetet kan dock inte överpröva eller ändra lärosätenas beslut.

Som stöd för uppfattningen att NN inte har rätt att återuppta sin utbildning på forskarnivå vid universitetet har SLU bl.a. åberopat övergångsbestämmelserna till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet. Enligt punkten 1 dessa bestämmelser träder förordningen i kraft den 1 juli 1993. I punkten 9 anges att den som har påbörjat utbildning före den 1 juli 1993 har, även i de fall det inte är fråga om utbildning på linjer, rätt att få examen enligt äldre föreskrifter till och med den 30 september 2000.

I 1 kap. 1 § den äldre förordningen (1977:344) för Sveriges lantbruksuniversitet hänvisades till föreskrifter om utbildning i den äldre högskolelagen, SFS 1977:218, och den äldre högskoleförordningen, SFS1977:344. I den äldre högskoleförordningen meddelades föreskrifter om grundläggande högskoleutbildning på linjer och på fristående kurs samt om forskarutbildning. Universitetskanslersämbetet delar SLU:s uppfattning att den åberopade övergångsbestämmelsen även gäller forskarutbildning.

I 8 kap 1 § den äldre högskoleförordningen hänvisades till den äldre högskolelagen beträffande allmänna riktlinjer för forskarutbildning. Högskolelagen angav allmänna mål för all utbildning inom högskolan. I 8 kap. 2 § högskoleförordningen angavs att utöver dessa allmänna riktlinjer skulle gälla att forskarutbildning skulle anordnas så att de studerande skulle förvärva kunskaper utöver vad som gavs i grundläggande högskoleutbildning, samt färdigheter i forskningsmetodik och erfarenheter av forskning. Av 11 § samma kapitel framgick att fordringarna för doktorsexamen skulle bestämmas och utbildningen planläggas så att studierna normalt skulle kräva fyra läsår. Det angavs vidare att det förutsattes att de studerande dels hade de förkunskaper som krävdes, dels ägnade sig helt åt studierna, dels utnyttjade undervisningen effektivt. Av 15 § framgick

bl.a. att forskarstuderande hade rätt till handledning, heltidsstuderande under fyra år och deltidstuderande av motsvarande omfattning. I bestämmelsen angavs vidare att fakultets- eller sektionen fick medge att viss studerande gavs handledning under längre tid eller, i fråga om deltidstuderande, i större omfattning om särskilda skäl förelåg. I 26 § samma kapitel angavs att doktorsexamen fick avläggas av studerande som gått igenom forskarutbildning.

Sedan den 1 juli 1993 gäller en ny högskolelag (1992:1434), en ny förordning för Sveriges lantbruksuniversitet (1993:221) och en ny högskoleförordning (1993:100). Det finns motsvarande övergångsbestämmelser till högskoleförordningen som till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet. I 1 kap. 1 b § och 5 kap. 3 § den sistnämnda förordningen hänvisas till högskoleförordningen när det gäller allmänna bestämmelser, bestämmelser om utbildning på forskarnivå och tillträde till utbildning på denna nivå. Flera bestämmelser har skärpts i jämförelse med vad som gällde tidigare och vissa nya bestämmelser har tillkommit i syfte att effektivisera forskarutbildningen (se budgetpropositionen för 1998, prop. 1997/98:1, volym 8, s. 90 ff, under rubriken *En reformerad forskarutbildning*). I bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet anges de examina på forskarnivå som får avläggas vid lantbruksuniversitetet. I bilagan anges också vilka krav som ska uppfyllas för doktorsexamen på ett mer detaljerat sätt än tidigare.

Av utredningen har framkommit att NN antogs till en forskarutbildning vid SLU 1980. Det har dock inte framkommit att han medgetts en längre handledningstid än den som föreskrivits i den äldre högskoleförordningen. Universitetskanslersämbetet delar SLU:s uppfattning att övergångsbestämmelserna är tillämpliga i NNs fall och att han inte längre har någon rätt att få examen enligt de regler som gällde före 1993. NN, som inte bedrivit forskarstudier vid SLU sedan de nu gällande reglerna om doktorsexamen vid SLU trädde i kraft, har därmed inte någon rätt att återuppta de studier han påbörjade 1980.

Med dessa besked avslutas ärendet.

På Universitetskanslersämbetets vägnar

Christian Sjöstrand
Chefsjurist

Teresa Edelman
Föredragande verksjurist

Kopia för kännedom:
NN